

Landbrugscentret, Statens Forsøgsstation, Ledreborg Allé 100, 4000 Roskilde

Dæksædens halm ved udlæg af hundegræs, alm. rajgræs, engsvingel og rød svingel til frøavl

Anton Nordestgaard

Det må stærkt tilrådes at fjerne dæksædens halm straks efter mejetærskningen fra udlæg af frøgræs, og det må stærkt frarådes at foretage afbrænding af halmen på udlægsmarken.

Ved at anvende en halmsnitter ved mejetærskningen og udstrø halmen i udlægsmarken må der regnes med et mindreudbytte på 100–200 kg frø pr. ha i 1. frøavlsår. Det er vigtigt, at den snittede halm strøs jævnt ud. Den snittede halm forøger risikoen for angreb af sneskimmel og for skade af nattefrost i maj.

Af de prøvede græsarter var rød svingel den mest følsomme over for dækning med snittet halm og især over for afbrændingen.

Indledning

Dæksædens halm bør fjernes straks efter mejetærskningen, viser udførte undersøgelser, ellers går det ud over frøudbyttet det følgende år (Meddelelse nr. 1098). Ligeledes viser undersøgelserne, at snitning af dæksædens halm og udstrøning i udlægsmarken har en negativ virkning på frøudbyttet i 1. frøavlsår.

For at undersøge, om den negative virkning af den snittede halm eventuelt kunne ophæves eller formindskes ved ekstra kvælstoftilskud eller vanding efter dæksædens høst, udførtes i 1974–81 en række forsøg efter følgende plan, hvor også afbrænding af dæksædens halm var taget med.

1. Halmen fjernet straks efter dæksædens høst.
2. Halmen snittet ved mejetærskningen og ikke fjernet.

3. Halmen (dobbelte mængde) snittet ved mejetærskningen og ikke fjernet.

4. Halmen afbrændt på marken.

Led 3 med den dobbelte halmmængde var medtaget for at undersøge betydningen af en jævn fordeling af den snittede halm. I en del af forsøgene anvendtes desuden kombinationer med stigende kvælstofmængder 60, 90 og 120 kg pr. ha og med vanding med 20 mm efter halmsnitningen.

Resultater

Hos ingen af græsarterne var der vekselvirkninger mellem forsøgsbehandlingerne. Hverken det øgede kvælstoftilskud eller vandingen efter dæksædens høst formåede at formindskes den negative virkning af snittet halm. I tabel 1 er derfor kun vist hovedvirkningen af handlingerne i led 1–4.

Tabel 1. Frøudbytte, hkg pr. ha (12% vand og 100% renhed). Gns. 1974-81.

	Antal forsøg	Forsøgsled				LSD
		1	2	3	4	
1. frøavlsår						
Hundegræs	7	11,4	10,0	8,9	10,3	1,1
Alm. rajgræs	4	16,8	15,6	14,5	14,8	1,2
Engsvingel	7	11,7	10,7	8,4	8,9	1,8
Rød svingel	7	8,8	7,5	5,2	3,4	2,1
2. frøavlsår						
Hundegræs	6	11,2	11,2	11,2	11,4	-
Engsvingel	6	11,9	12,1	12,3	11,3	-
Rød svingel	6	10,4	10,3	11,2	12,7	0,7

Snittet halm medførte hos alle græsarter en nedgang i frøudbyttet i 1. frøavlsår. Den dobbelte halmmængde i led 3 medførte en yderligere nedgang og viser betydningen af en jævn fordeling. Afbrændingen af halmen i udlægsmarken gav også betydelige mindreudbytter i 1. frøavlsår. Rød svingel var mest følsom over for snittet halm og især over for afbrændingen.

I 2. frøavlsår var der ingen skadevirkning af den snittede halm eller af afbrændingen. Hos rød svingel var der endog en sikker positiv virkning af den dobbelte halmmængde og især af afbrændingen. Den positive virkning i 2. frøavlsår var dog ikke stor nok til at kunne ophæve den negative virkning i 1. frøavlsår.

I enkelte forsøg var der angreb af sneskimmel. Karaktererne herfor i tabel 2 viser, at den snittede halm begunstigede dette angreb.

Tabel 2. Karakter¹⁾ for angreb af sneskimmel. Gns. 1. frøavlsår 1974-81.

	Antal forsøg	Forsøgsled			
		1	2	3	4
Hundegræs	1	1,0	2,0	2,0	1,0
Alm. rajgræs	1	0,3	2,3	2,3	0
Engsvingel	3	0,8	1,8	2,3	0,3
Rød svingel	2	0,5	1,3	1,5	0

¹⁾ 0-10 (0 = intet angreb, 10 = stærkt og ødelæggende angreb)

Det konstateredes i forsøgene, at der undertiden var større skade af nattefrost på frøgræs, især på hundegræs og rød svingel, i parceller med snittet halm, end der var i parceller, hvor halmen var fjernet eller afbrændt.

For at undersøge dette nærmere blev i 1981 fra midten af april til slutningen af maj målt minimumstemperaturer 10 cm over jordoverfladen i parcellerne uden og med snittet halm. I gennemsnit af 14 nætter med frost i denne periode var minimumstemperaturen 1,7° C lavere i parceller med snittet halm end i parceller uden.

Eftertryk af tekstens fulde ordlyd tilladt med kildeangivelse. Ved uddrag skal skriftlig tilladelse indhentes.

Abonnement på meddelelser fra Statens Planteavlsvforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlskontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57. Abonnementsprisen er for 1982 80,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition: ISSN 0105-6514 Trykt i 6.000 eksemplarer.